

fige, at man skal gaa til at give Understøttelse lig med den, man giver til Skoleundervisningen. Man kan derved let komme ind i meget uheldige Forhold, hvor man faar forstøttede Steder, der tage mod de vedkommende og lade dem betale derfor, og i Virkeligheden indkassere deres Arbejde, og det er dog et Spørgsmaal, om det vilde være heldigt. Jeg tror ærlig talt, at den funde Vej er den, man for Landbrugets Vedkommende er gaaet her i Landet, idet man i det hele taget har været tilbøjelig til at sige, at den teoretiske Undervisning skulle de have paa Stoler, det være sig nu hvilke som helst Stoler, og den praktiske Undervisning skulle de have ude i Livet, i Landbruget. Dertil give vi Støtte paa forskellig Maade, ved Præmier, Rejseunderstøttelser o. s. v., men vil man oprette en egentlig Værestitution til den rent praktiske Uddannelse, saa vil der hverken være Ende eller Begyndelse derpaa. Jeg indrømmer, det er en Sag, der kan gøre Nytte, men det er meget vanskeligt at ordne den paa en overkommelig og praktisk Maade. Jeg maa altsaa advare imod, at man søger paa eet Lovforslag at ordne al mulig Slags Undervisning, hvad enten det er almen Undervisning eller Fagundervisning; thi jeg frygter for, at man derved kommer i Vildrede i Stedet for at naa til Klarhed.

N. Nielsen: Til den ærede Ordfører for Forslagsstillerne skal jeg bemærke, at jeg ingeninde har tvivlet om, at han fuldt ud baade forstaar og har Velvilje for den Tanke, jeg fremsatte, og jeg kan paa den anden Side forstaa ham om, at naar han antydede, at jeg vilde lægge Sten i Vejen for det foreliggende Forslag, har det ingeninde været min Tanke at gøre dette. Jeg skal gaa med til, hvad der her kan blive Hvertallets Afskuffelse i dette Ting, selv om det mulig ikke kommer til at indeholde noget i den af mig antydede Retning. Men naar det blev antydet af den højtærede Ordfører for Forslagsstillerne og nu gjentaget af den højtærede Minister, at det var en temmelig betænkkelig Vej at komme ind paa, og den blev sat i Modsetning til den funde Vej, tror jeg, at det noget er en Misforstaaelse af, hvad jeg har tænkt. For det første vil jeg gøre opmærksom paa, at Vejen for saa vidt ikke er saa ganske ny, som den

paa en Maade er betraadt for det større Landbrugs Vedkommende gennem en Aarrække, idet Landhusholdningssekskabet, som vi alle vide, har uddannet Forvaltere gennem en 3aarig Tjenestetid, og det har ganske vist været saaledes, som den ærede Minister gjorde opmærksom paa, at de unge Mænd saa, om ikke tilstrækkeligt, saa dog et saa stort Bederlag, saa at ogsaa en Del mindre formuende yngre Mænd have kunnet gaa den Vej og gennem en 3aarig praktisk Udvikling have naaet til at faa Plads som Forvaltere. Det er organiseret paa den Vis gennem en Række af Aar og har vistnok ogsaa gjort Nytte, ligesom ogsaa Drænmeistre og lignende ere bleve uddannede ad den Vej. Naar jeg har ment, at man her skulde give særlig Understøttelse, er det, fordi jeg har tænkt mig, at Husmandsbørn skulde gaa denne Vej, og jeg har ikke tænkt, at de skulle have saa lang Tid som 3 Aar til deres Uddannelse; jeg har ikke tænkt mig mere end eet. Hvis de nemlig skulde have 3 Aar, saa kunde det tænkes fordelt paa en saadan Maade, at de nogenlunde kunde faa Bederlag gennem Arbejdet, saa det kunde gaa an; skønt paa den anden Side vil det være klar, at naar de skulde være medvirkende i Bedriften, ikke alene for Bedriftens egen Skyld, men ogsaa delvis, fordi de skulle lære derigennem, ville de aldrig faa et saadant Bederlag som ved at anvende deres Kræfter til at leje ud ved at tage fast Tjeneste. Jeg er derfor fremdeles af den Formening, at man bør tænke alvorlig over, om ikke noget kan gøres i den Retning. Naar man siger imod mig, at Forholdet er vanskeligt, da indrømmer jeg det fuldt ud. Jeg har ogsaa været klar over, at Forholdet er vanskeligt, og at der er en Mulighed for Misbrug. Man kan f. Eks. tænke sig, at en eller anden, som paa en Maade blev autoriseret til at tage den Slags unge Mænd i sin Tjeneste, kunde misbruge sin Stilling eller ikke være stiftet dertil, men derfor kan man dog tage under Overvejelse, om man ikke mulig kan finde en Vej til at faa Sagen ordnet. Jeg har tænkt mig, at for Sjælland — og det gælder for Resten ogsaa for Sjælland — kunne Bestyrelserne for Landboforeningerne mulig udpege saadanne Mænd, hos hvem man havde Garanti for, at de vedkommende kunde opholde sig hos dem og have Udbytte af deres Vedelse. Naar